

LES ÀNIMES SORDES

Albert Villaró

MEDUSA

Les ànimes sordes

© Albert Villaró Boix, 2000, 2022

Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents

© D'aquesta edició:

MEDUSA BOOKS, SL, gener de 2022

Edició: David Gálvez Casellas

Disseny i maquetació: Oliver Vergés Pons

Correcció i revisió: Marc Cortès Minguet

www.editorialmedusa.com · info@editorialmedusa.com

Il·lustració del colofó: element d'*El jardí de les delícies*,
de Jheronimus Bosch (1515).

DL L 31-2022

ISBN 978-84-19202-00-0

Imprès a GoPrinters (la Seu d'Urgell)

Tots els drets reservats. Sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, queden prohibides les reproduccions totals o parcials d'aquesta obra a través de qualsevol procediment. Dirigiu-vos al CEDRO <www.cedro.org> si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals d'algun fragment d'aquesta obra o per a qualsevol ús similar.

A la premsa hidràulica

La vida del corresponsal de comarques és dura. Què us en puc dir? Tot el dia pendent de les escorrialles d'informació que et puguin caure d'una banda o de l'altra. Segons com ho publiquis, tindràs problemes. Més ben dit: tens problemes sempre, ho escriguis com ho escriguis. A mi m'és igual, però: ja tinc trenta anys, les crítiques no m'afecten, se m'ha fet la pell dura i penso que, si he de malviure una temporada d'això, val més que m'hi acostumi. A més, en llocs com Fornals, on no passa mai re, les notícies són de poc calibre, s'acaben de seguida i no deixen cap rastre perdurable. Inauguració de la temporada de la piscina municipal. La comunitat de regants vol més aigua. Pla Únic d'Obres i Serveis. Visita del president de la Diputació. Atropellen un ciclista al camí de l'Horta. Curs de Manipuladors d'Aliments.

Aquest estiu hi ha novetats. Els de la Universitat d'Hortonedà organitzen la Universitat d'Estiu al Secà, amb un programa extensíssim que abasta pràcticament totes les branques del saber humà. Ja són ganes, també. No sé pas què coi han vist a Fornals, set mil habitants humans i set-cents milions de tocinos, perdut al mig del desert, amb una calor horro-

rosa. És igual que sigui cap de partit judicial i antiga baronia dels senyors de Castelltortrat, i que els polítics locals sempre diguin que aquest coi de poble és la capital cultural del Secà. Capital de l'avorriment, això és el que és.

L'acte inaugural és com tots. La sala d'actes del Consell Comarcal, una estufa de disseny encarada a ponent. Avui no s'ha aixecat la marinada, l'únic consol que tenim al cap del dia. El conferenciant és Ernesto Gómez-Carrasposa. Tots els famosos una mica presentables són a la Menéndez-Pelayo, i els d'Horteda han hagut d'anar a buscar els saldos. Ernesto Gómez-Calamarsa és una paparra mediàtica, un escriptor de novel·les romàntiques, mel·liflu i figaflor com ell sol, reconvertit en opinador professional, en factòtum editorialista, en allò tan horrosos que es diu «líder d'opinió». No sé pas per quines obscures influències li han donat un coi de programa a la segona cadena. És una cosa infumable sobre llibres: una llarguíssima tertúlia d'amiguets, una colla d'impresentables que parlen amb la convicció dels que tenen la raó, encara que sembli que ho fan amb una trumfa encastada a la boca. La decoració de l'estudi és de denúncia, una mena de cafè tradicional, tipus Gijón o Comercial, amb enllustrador de sabates, venedora de tabac, cec de cupons i violinista rellogat. Lamentable, sí, però que té una audiència fidel que aplaudeix cada sortida de to, cada estirabot, cada polèmica i cada enganxada entre convidats.

Tothom espera el conferenciant, a qui ja s'ha vist voltar per la ciutat, però que no apareix. Ja és tard, però el sol encara entra amb ràbia dins de la sala.

El rei i el president, immòbils, grogosos i tibats dins dels marcs respectius, són els únics que no suen. Drets, en un racó, l'alcalde, amb el mateix vestit jaqueta de les grans ocasions; el president del Consell Comarcal, gras i humidificat, amb cara de mala salut, i el rector de la Universitat d'Hortonedra, amb un cert aire d'alarma, conspiren i gesticulen en un racó. Segur que li volen vendre alguna cosa: el castellot dels templers, el convent de les monges vetlladores, el casal dels jesuïtes. Qualsevol ruïna venerable és bona per fer-hi inversió, pensen els uns. No me la fotreu pas, deu pensar l'altre, amb una rialleta.

A primera fila hi ha la Clàudia, la de l'emissora municipal. Està a punt per exercir la seva especialitat: aixecar-se així que comença cada intervenció per anar a la taula i assegurar-se que el casset funcioni correctament. Al vestíbul hi ha els membres de l'organització. Estan nerviosos. Truquen a l'hotel, on diuen que el convidat no hi és, que ha sortit tot just fa deu o quinze minuts. A la sala hi ha un parell de dotzenes d'estudiants, i vuit o deu ciutadans obligats a l'assistència per raó del càrrec, amb cara de voler estar en algun altre lloc. Tots es fan aire amb les invitacions, i algun sembla a punt de col·lapsar. Passa gairebé mitja hora. Algú xiuxiueja alguna cosa a l'orella del rector, que de sobte es posa blanc i s'empenya, com si fins llavors no s'hagués adonat que el convidat principal li feia el salt. Comença l'acte amb disculpes i mentides: indisposició sobtada del conferenciant, si es troba millor apareixerà. Discursos mil vegades pronunciats, gairebé tots els estudiants s'aixequen i se'n van, desconsiderats. Males cares.

Llàstima: ja he enviat la crònica al diari. No passa re. No arriba la marinada. És estrany, això no ha passat mai, sempre bufa la marinada, a aquesta hora. És un mal presagi.

He dormit fatal. La xafogor d'aquesta nit ha estat la més intensa que recordo, la qual cosa no vol dir re, perquè la meva memòria és més aviat prima, de no refiar-se'n gaire. M'he dutxat dues vegades, una abans de dormir, a la una, i una altra cap allà a les quatre. Al final, acabo desvetllat del tot i miro en vídeo *Destination Tokio*, meravellat per les evolucions de l'uss *Copperfin* a la gola del llop japonès, just als primers dies de la guerra del Pacífic. No sé per què m'agraden tant les pel·lícules de submarins, però és com una mena d'obsessió. M'ho he de fer mirar.

Vaig a esmorzar al Casino. M'agrada el Casino, amb aquell sostre tan alt, les taules de marbre i la pintura plàstica color ala de mosca. M'agrada escoltar el sanedrí de padrins que passen el matí parlant malament de tots els governs: des de l'uropeu fins al municipal. Avui fins i tot critiquen la manera que té el Tonet de portar el negoci, amb una mala bava impròpia de gent de la seva edat. M'admiro dels que esmorzen capipota o caragols i continuen vius. N'hi ha que em miren malament quan veuen que només prenc un tallat descafeïnat. Hi ha el diari mig obert damunt de la barra. Ningú no li fa cas, contrària-

ment al que passa altres vegades, que hi ha corredisses per agafar-lo. Tampoc no me'l miro, i l'amago sota la muntera de diaris vells. No suportó que vingui algú, llegeixi la meva crònica i em miri de reüll.

Entro al vell col·legi dels jesuïtes, just al davant del Casino, on es fan les classes de la Universitat d'Estiu. Hi ha nervis, és hora de començar. Els nois de l'organització corren amunt i avall amb pissarres, guixos, projectors de diapositives espatllats, aparells de vídeo, pantalles i allargadors. Hi ha professors en pantalons curts que gesticulen, reclamant atenció i infraestructures. La instal·lació elèctrica, del temps d'Edison, amenaça de petar en qualsevol moment. El casalot és realment vetust, però com a mínim té les parets gruixudes, i a dins s'hi està fresquet. Pertot hi ha alumnes que semblen caiguts d'una figuera, amb la motxilla i les lleganyes posades. Tinc la sensació que n'hi ha que encara no saben a quin curs s'han matriculat. Algú del curs de Nigromància Bàsica demana un gat negre.

En un racó hi ha la Clara, la responsable de premsa, mig amagada rere d'una pila de diaris. Se'ls mira i, si hi ha alguna cosa interessant, els retalla. Quan ho fa, treu la punteta de la llengua.

—Hola.

—Bon dia. M'ha agradat molt la teva crònica —fa, i se'n fot. Havíem coincidit a la facultat. Bona noia.

—Ves. Era tard. Normalment funciona. He modificat una miqueta la història. Ara el programa s'ha acomplert. Hauríeu d'estar contents, us he fet quedar bé. Això és el que quedarà pel futur.

—Sí. esclar. L'Ernesto no ha aparegut, saps?

—Ah, no? Vaja... No ha passat per l'hotel?

—No. Ni rastre. Ningú no l'ha vist. I Fornals no és pas tan gran.

No faig cas de la indirecta. Com si Hortonedra fos una metròpoli.

—Quins misteris. Deu haver fotut el camp. Per allà a la vora volten alguns dels professors que es veu que formen part del seminari que dirigeix. Fumen i discuteixen, en rotllana. Es veu que esperen que acabï apareixent la patum desapareguda.

La Clara se'ls mira amb un posat escèptic i em diu:

—Anem a fer un cafè. Et convido.

El cotxe del caporal de la policia municipal és a la porta, aparcant. Em veu, abaixa el vidre de la finestra i demana si conec algú de l'organització.

—Sí. Aquesta noia. A dins n'hi ha més. Què passa? N'han feta alguna?

No sembla estar gaire per bromes.

—Han trobat mort un home a la granja del Roca. Per la pinta que fa, sembla que és algú de la universitat. Convindria que vingués algú, a veure si poden identificar-lo.

Em quedo sense saber quina pinta especial s'ha de tenir per ser considerat com a membre de la *troupe* universitària. La Clara corre a buscar l'August, el coordinador. Ningú no em diu que em quedi i pujo al cotxe. Un mort. No sé per què, m'imagino qui és.

La granja del Roca és a prop de la carretera de la capital. La típica estructura agrària de totxo vist, sostre d'uralita, gos encadenat i cridaire, fustotes i pols. Exactament el tipus de granja que fa que alguns lectors de *La Vanguardia* arrufin el nas, escriguin cartes al director i es queixin que el paisatge rural d'aquest país no sigui com el de Dinamarca. Deixem el cotxe allà on podem. Encara no deu fer ni mitja hora que el veterinari nou i el Roca han trobat el mort i ja hi ha mitja comarca aparcada a l'era.

El forense és un paio simpàtic. Té la meva edat, si fa no fa, i sempre va de vint-i-un botó, amb corbata de llaç, estiu i hivern. Em cau bé, i això que no el conec gaire. Diuen que no li agrada la feina que fa, i això és un punt que té a favor. Per fer-se passar les manies, sempre duu una petaqueta amb whiskey irlandès, i va fent tapets per no caure en basca. Es veu que més d'una vegada, en plena cerimònia d'aixecament, ha hagut d'anar a fer buscar recanvis, que s'havia quedat sec. Ja deu haver fet la seva feina, i és allà, dret, a l'escassa ombra d'aquest migdia, com si tingués massa calor per recórrer els deu metres que el separen del seu cotxe, roent sota el sol. Em veu

i em saluda, aixecant la petaca, que brilla com un mirallet de senyals.

No es mou del lloc. Per allà corre la jutgessa, que, per compensar, em cau molt malament. Una vegada em va fer declarar per una denúncia d'algú que es va rebotar per una notícia, i me les va fer passar magres, amb un interrogatori surrealista. Desagradable i eixuta, es mira el cadàver des de la punta del nas, com si li fes nosa, com si li hagués espatllat el dia. El mort és encara allà, descobert, però panxa enlaire, encara brut dels purins pudents que hi havia a la bassa on l'han trobat. No ha costat gaire de reconèixer: és realment el cos desgraciat del Gutiérrez-Carraspera, amb el seu bigotet i la seva mosca sota el llavi. Fa cara de capficat, com si la mort l'hagués sorprès amb feina a mig fer.

—Què fas, aquí, tu? —demana, feta l'amabilitat personificada.

—Eh... De guia.

Opta per no fer-me cas. El coordinador de la universitat s'hi acosta i li diu que sí, que és ell. Potser farà falta algú de la família. Se'n cuidarà d'avisar.

Els municipals s'ho miren amb un punt d'esgarri-fança, agrupats en un racó, com una colla de pollets. La Guàrdia Civil posa ordre amb l'autoritat dels que pensen que s'hi troben cada dia. Arriben els Mossos, que tot just fa un parell de setmanes que s'han desplegat. Diuen «bondiaibonhora, deuvosguard» amb una polidesa d'acadèmia, camisa blau cel acabada de planxar, la gorra ben horitzontal. El capità de la be-

nemèrita els observa com si acabessin de baixar d'un plateret volador. Llença la burilla a terra i l'esclafa amb la punta de la bota. El mosso amb cara de més estudiós el guaita horroritzat: ja hi ha una pista falsa.

Els que faltaven, pensen els de verd. I ara què coi volen, aquestos. Oh. Ens volem fer càrrec de la investigació. I una merda. Encara tenim jurisdicció: mentre conservem el mandat, la Guàrdia Civil es cuidarà de tot. Nanos, a posar multes als camions. I vigileu de no prendre mal, que van com bojos.

S'encaren, com si d'un moment a l'altre haguessin de començar a volar els mastegots. La jutgessa, de moment, observa. Ja s'espavilaran. Potser tenen raó tots dos, i a mi que no m'hi emboliquin.

Aprofito el moment de confusió i trec la càmera. Fins ara no m'havia adonat que la portava a sobre. Mai no he fet un retrat a cap mort. No em fa cap gràcia, però tampoc no deu costar tant. No es mou, i això és un avantatge. A través del visor de la meva càmera barata sembla un ninot, una figura de cera mal feta. No em cal ni enfocar. Tres, quatre fotos. Cinc, per acabar el rodet. Ja en tindrè prou. Pobre home. No em queia gaire bé viu. Mort, fa llàstima. Juraria que té un filferro al voltant del coll.

Ha arribat l'ambulància de la Creu Roja, han carregat el cos sense gaires miraments i se l'han endut al dipòsit de l'hospital, on suposo que li faran l'autòpsia. No he vist fotògrafs, d'aquells que ho retraten tot i des de tots els angles, i surten a la primera escena de les pel·lícules. Me la dec haver perduda. Per si de cas, trec el rodet de la màquina i me'l poso a la butxaca. No voldria perdre'l ni que me'l prenguéss ningú.

Els civils i els mossos encara discuteixen. No s'aclariran pas. Un mort és com un caramellet, sembla. Ja els el regalo. Si enxampen qui l'hagi pelat, tot seran medalles, discursos i copets a l'esquena. Si no, sempre seran a temps de donar la culpa als altres, que si han obstaculitzat la investigació, que si no han anat coordinats, que això no pot ser, que la situació és insostenible i etcètera. Carnassa per als diaris.

L'August parla pel mòbil amb el rector de la universitat, que es veu que ja ha tornat a Hortonedà. Pobre home. Quina una li ha caigut a sobre. Un mort, li ha caigut, un difunt. Ara tot seran recriminacions, que si jo ja t'havia dit que aquest era un tarambana, que molt millor era aquell altre pamort, com se diu, és igual, ara ja és tard, hem de mirar què fem, no po-

dem passar de tot i enterrar-lo i fer veure que ningú no se n'ha adonat.

La Clara està com mig marejada. Segurament que no s'imaginava una entrada tan bèstia. Millor que sortim d'aquí, li dic. No hi podem fer re.

Camí de Fornals ningú no obre la boca. Passen els tallers, els bars de carretera, la perifèria urbana, tan depriment. L'August, congestionat, mira per la finestra, com si l'haguessin apallissat. Parla sol.

—Ens l'ha ben fotuda, aquest... No sé pas què fer, ara. El rector se'n renta les mans. Se'n va aquesta tarda a Austràlia, el malparit. Ja t'espavilaràs, diu. I que el mantingui informat. Qui el va matricular. I ara què?

La Clara sembla l'única que pensa.

—No ens posem nerviosos. Nosaltres no l'hem matat. Com si hagués estat un accident. Fem una nota de premsa, ho lamentem profundament, confiem que la justícia aclarirà ben aviat aquest dramàtic fet, esperem que puguem celebrar amb normalitat la primera edició de la Dallonses d'Estiu de la Universitat d'Hortoneda, com a homenatge al difunt. I voilà.

L'August s'anima una mica.

—Potser sí. esclar, no podem fer altra cosa. Em fa por que això ara es converteixi en un cafarnaüm de periodistes...

—Som al juliol —insisteix la Clara—. La meitat fan vacances a casa dels sogres, l'altra meitat es reparteixen entre Marbella i Mallorca, on hi ha tota la púrria estiuenca. Vindran quatre gats: quan vegin com és Fornals se n'aniran que les cames els tocaran el cul. Escriuran les seves cròniques amb els peus

dins de la palangana, a la fresca de la redacció i amb un càntir a l'abast. I mira què et dic: encara ens faran propaganda.

El caporal dels municipals no sembla gaire content d'haver fet de taxista. Ens deixa al Casal. Quan era petit em feia por, amb aquells murs de pedra torrada, les finestres petites, les reixes, els esperits turmentats dels jesuïtes que hi van viure. Encara me'n fa. Dins hi ha una petita crisi. Les noies de la secretaria van esverades:

—Només fan que trucar! És veritat, que és mort?

L'August se sulfura:

—Qui truca?

—No ho sé, dels diaris, algú de la tele...

—I com coi ho saben? Si encara deu ser calent!

—Algú els ho deu haver dit —fa la Clara.

Tots tenen els seus contactes.

—Donques digueu que no sabeu re. Que emprenyin els seus contactes i que ens deixin en pau. Millor encara, despengeu el telèfon i que els bombin. Nosaltres no sabem re.

Decididament, l'August està alterat. Jo no em canviaria pas per ell, la veritat. S'obre la porta de l'aula on fan el curs que coordinava el difunt, alguna ruqueria del tipus «Paper del llibre clàssic en el món del multimèdia». Surt un dels professors. Li acaben de trucar pel mòbil. Quina plaga. Corre cap a l'August.

—És veritat?

—Sí. Ho sento. Acaben d'aixecar el cadàver. Sembla que l'han assassinat.

El professor es deixa caure damunt d'una cadira. Tremola i està a punt de posar-se a plorar.

—No pot ser. No pot ser. Ens havia avisat que algun dia li passaria alguna cosa, però no ens el vam creure.

El que ens faltava. Un profeta. Ja veus de què li va servir.

Cap allà a quarts de sis, després de l'hora sagrada del Tour, agafo el cotxe per anar a la Capital, a veure els del diari. Em fa mandra, però no tinc alternativa: no me'n fio, d'enviar el rodet per l'enllaç habitual. De passada aprofitaré per parlar amb ells i escriure la crònica. El meu és l'últim Simca 1200 que corre pel sud de la província. L'asfalt és una cinta tova que s'enganxa a les rodes. Una hora llarga de viatge travessant una immensitat torrada. Si tanco les finestres, m'ofego; si les obro, l'aire calent en moviment es fa insuportable. Per la ràdio diuen que aquest és l'estiu més calorós del segle. Encara no han dit re del mort. M'estranya, perquè segur que ja ho saben.

Al mes de juliol no costa gaire aparcar prop del diari. És un consol, perquè més d'una vegada m'han vingut ganes d'abandonar el cotxe al mig del carrer. Passo per davant de la noia de l'entrada com si fos translúcid. No es pot dir que treguin la catifa vermella cada cop que hi vaig: trobo el cap de redacció a l'escala i ja em comença a escridassar:

—Goita'l! Ara arriba el senyoret Amadeu. Ja et podia anar trucant a casa, jo. Quan et compraràs un mòbil?

Opto per no contestar el que hauria de contestar: quan em pagueu un sou digne, colla d'estacats. Que el bombin.

—He fet fotos. Deuen ser les úniques.

Emet un soroller nasal i escèptic.

—Porta-les al laboratori i vine'm a veure quan les tinguis.

Travesso la redacció. Que bé que s'hi està. Noies boniques, ordinadors i aire condicionat. Sembla *The New York Times*. D'aquí a deu minuts em revelen el rodet. M'espero a la porta com si a l'altra banda hi hagués la sala de parts. Em donen les fotos, encara humides. El cap de redacció em fa gestos des de l'altra punta de la sala, a la peixera on fan les reunions. Hi ha la directora, el responsable de Cultura i el de Successos. La directora es mira les fotos, impertorbable. El cap de redacció n'agafa una i la llença damunt de la taula.

—Nano, aquest any no guanyaràs el Pulitzer, amb aquesta merda. Goita, se't veu tota l'ombra. Quin desastre. No podies posar-te de cara al sol?

Inútil la resistència. La directora intervé:

—És igual. Ja les enquadrem de manera que no es vegi tant. Jo posaria a primera aquesta. És on es veu millor que és ell.

El redactor de Successos és un homenet que fa pinta d'haver-les vist de tots colors. Encén un rössli més aviat pudent i em diu:

—Ara m'explicaràs com ha anat tot. La gent de Cultura ja està preparant una mica més de material.

—Eh... Pensava que la notícia la cobriria jo.

—Tu? Home, ja firmes les fotos. Les vendrem a altres diaris...

No faltaria sinó. M'encenc com un misto.

—Ah, no. No hi estic d'acord. No podeu putejar-me d'aquesta manera. Si no puc escriure, plego. De cap manera no me la fotreu. Ho he vist tot des de primera línia, necessiteu algú que s'estigui allà fix...

Mai no havia alçat la veu així. Hi ha un instant de silenci. La directora mira el cap de redacció, que s'arronsa d'espatlles.

—Podem provar. T'hi jugues molt, Amadeu. Tots ens hi juguem molt: pot ser la notícia de l'estiu. Escriu el que et sembli, i que l'Àlvar ho repassi. Fes-nos quedar bé. A la primera relliscada, s'ha acabat. Entesos?

Em donen un raconet on hi ha un terminal lliure. No m'aclareixo amb els comandaments del sistema i m'ha de venir a ajudar una noia que pica no sé què a la vora. Va molt perfumada i descobreixo amb sorpresa que m'agradaria treballar allà al seu costat, que estic una mica cansat de voltar tot el sant dia com un bou sense esquella. Em quedo badant una bona estona, pensant-hi. El redactor en cap em tusta amb uns paperots enrotllats.

—Té, Woodward. Desperta. Acaba de sortir això per agències. Vigila de no repetir-te gaire. I no hi poses poesia, que et conec.

Miro el resum d'agències. Molt poca cosa, una nota biogràfica, quatre ratlles sobre el fet. Podré lluir-me una miqueta amb les truculències que he vist. Quan acabo, l'Àlvar s'ho remira, buscant alguna bestiesa oculta. Fa un parell de correccions d'estil perquè no sigui dit i corre a la reunió de tancament. Me'n vaig sense dir re a ningú, ni tan sols a la noia

Albert Villaró

perfumada de la vora. Camí de Fornals, m'avancen
tres o quatre unitats mòbils de televisió. Tindrem
sarau.